SENIORERNA

Bäcke-Ödskölt

40 år

1986 – 2026

En berättelse om människor, bygden och framtiden

1986	1991	1996	2006	2016	2026
15 medlemmar	60 medlemmar	80 medlemmar	100 medlemmar	104 medlemmar	105 medlemmar

Studieförbundet Vuxenskolan

Förord

När SPF Seniorerna Bäcke-Ödskölt år 2026 firar 40 år är det inte bara en förening som fyller år. Det är fyrtio år av människors arbete, vänskap, idéer och gemensamma upplevelser som vi firar.

Under åren har många människor deltagit i verksamheten. Några har suttit i styrelsen under lång tid. Andra har lagat mat, kokat kaffe, ordnat bingo, skött kiosken på Björklunda, planerat resor, lett studiecirklar eller sett till att boule, bowling och bad fungerat. Många har gjort flera av dessa saker.

Föreningens historia kan därför inte berättas enbart genom protokoll och namn på ordförande. Den finns också i sillfesterna och julborden, i bussresorna, på boulebanan, vid kaffeborden och i alla de samtal som förts under fyrtio år.

Hur allt började

Mari-Ann och Axel gav inte upp

Historien om SPF Seniorerna Bäcke-Ödskölt börjar med Mari-Ann Hesselroth och Axel Andersson. De såg behovet av en SPF-förening i bygden och försökte samla intresserade. Det första försöket gav inte tillräckligt gensvar, men tanken övergavs inte.

Den 16 juni 1986 gjordes ett nytt försök. Nio personer samlades, och från distriktet deltog distriktsordföranden Torsten Nordin och distriktssekreteraren Marja Smith. Den här gången var de närvarande överens: Bäcke-Ödskölt SPF-förening skulle bildas.

Den 16 juni 1986 sade det klick.

En interimsstyrelse utsågs. Holger Andersson blev ordförande, Linnea Länström kassör och Ann-Britt Johansson sekreterare. Artur Länström åtog sig uppdraget som friskvårdsombud.

Ekonomin var blygsam. Ester och Gustav Sandberg skänkte 100 kronor till den nybildade föreningen. Redan första året ordnades Luciafirande tillsammans med Lions Lucia, med underhållning av MayLis Jensen. Vid utgången av 1986 hade föreningen 15 medlemmar.

De första åren

John Bryntesson tar över

Vid årsmötet den 9 februari 1987 avsade sig Holger Andersson omval. John Bryntesson valdes till ny ordförande. Linnea Länström och Ann-Britt Johansson fortsatte som kassör respektive sekreterare. Arvid Keterlin blev vice ordförande och Sonja Martinsson vice sekreterare. Styrelsen skulle bestå av sju ledamöter.

Anna Byding, Signe Svensson,John Bryntesson

John Bryntesson kom att leda föreningen fram till sin plötsliga bortgång 2005 och blev en av de personer som starkast förknippas med föreningens första två decennier. Under hans tid växte en stor del av den verksamhet fram som kom att kännetecknа föreningen.

Dans, musik och fest

Redan den 20 mars 1987 ordnades en dans som samlade hela 104 personer. Därefter arrangerades dans fyra gånger om året. Linnea och Artur Länström ansvarade, och dansen räknades också som friskvård.

Med tiden blev dans- och festverksamheten omfattande. På Bäckegården och Granbacka behövde någon boka dansband, annonsera, sätta upp affischer, ordna bord och stolar, servera musikerna och städa efteråt. Bland de som arbetat i dans- och festkommittéerna fanns Linnea och Artur Länström, Lilian Johansson, Stig Åsenblad, Börje Holgersson, Birgit Sjöberg, Gunilla och Lars Larsson, Vivan Åsberg, Anita Bååth, Anita Järvi och Hans Evaldsson.

Linnea och Artur Länström, Sonja Martinsson och Tor Mattsson deltog också i folkdanslaget vid festerna på Baldersnäs. De dansade på andra platser, bland annat på Liseberg, och deltog i en resa till Amerika med dansuppvisningar.

Traditioner som blev kvar

Påsk, sill och julfester återkommer genom hela föreningens historia. Under de första åren lagades maten av medlemmarna själva. Linnea Länström skötte tillsammans med andra matlagningen till jul- och påskbord under omkring tio år. Till en början var maten gratis; senare började föreningen ta en avgift.

John Bryntesson tog initiativ till Pensionärsdagen på Baldersnäs, helgen före midsommar. Även sillsexan förlades till Baldersnäs. Påsksupén och Luciafirandet blev andra uppskattade traditioner.

Föreningen fick också egna symboler. Linnea Länström och Ingegärd Karlsson handsydde föreningens bordsstandar. Holger Andersson tillverkade och skänkte en handgjord ordförandeklubba.

Månadsmöten, studier och lokalhistoria

Månadsmötena blev tidigt föreningens vardagsrum. Här blandades föreningsfrågor med sång, musik, föredrag, film och bildvisningar. John Bryntesson visade bilder från en hjälpresa till Polen och Arvid Keterlin berättade med bilder från Lettland och Ryssland. Naturfotografen Benny Karlsson visade årstidernas växlingar, och medlemmarna fick genom film och bilder följa med till både fjällvärld och Transsibiriska järnvägen. Transsibiriska järnvägen visade och berättade Lilly Bryntesson.

Julbord 2024, i mitten Kåre Karlsson

John Bryntesson ledde en studiecirkel om Dalsland. Deltagarna upptäckte att det fanns mycket kvar att lära om det egna landskapet, och studierna följdes av resor och besök på platser man läst om.

Studiebesök gjordes bland annat till Volvo i Bengtsfors, Gamla Bruket i Bäckefors, Bengtsfors karamellfabrik och Düni-Bilå. Svenerik Eriksson mötte deltagarna i Billingsfors och följde med längs det gamla Lelångenspåret till 20:e slussen.

Besök vid Bäckefors museum

Att lära hela livet

Studiecirklarna har genom åren varit mycket varierade. Ulla-Britt Söderqvist ledde under flera år den populära cirkeln ”Matlagning för herrar”. En cirkel med rubriken ”Ung på 50-talet” avslutades med filmafton där Sommarnattens leende visades och priserna på inträde och korv med bröd sattes i 1950-talsanda.

Efter studiecirkeln "Ung på 50-talet" skrevs våra minnen ner i en bok som finns att köpa av hembygdsföreningen.

Folkhälsoombuden Inga-Maj Eriksson och Ann-Britt Danielsson startade studiecirkeln ”Må bra med eller utan läkemedel”. Vårdcentralen vid Dalslands sjukhus medverkade med flera yrkesgrupper, och cirkeln pågick i tre terminer.

Det fanns också praktiska studier. Med hjälp av Ingegerd Karlsson och Linnea Länström lärde sig medlemmarna ysta ost och stöpa ljus. Adventskransar och julgrupper tillverkades också. Under pandemiåret 2020 fortsatte lärandet i mindre grupper med akvarellmålning, stickning samt byggande av fågelholkar och insektshotell.

På resa tillsammans

Resorna har följt föreningen nästan från starten. Under pionjäråren reste man två gånger till Åland och gjorde heldagsturer med Nolhotten och Lekatten.

Under 1990-talet och början av 2000-talet följde bland annat resor och utflykter i Bohuslän, till Linnea och Artur Länströms klockarstuga, Fjällsäters skola i Ör, Öckerö och Kungälv, Dalaborgs fästning, Ryrhalvön och Göta kanal.

År 2006 gjordes en Dalslandsresa till företag inom Dalslandsmat, bland annat Nuntorp och Pannkaksbageriet. Året därpå gick en resa mot Värmland och Norge med travmuseet i Årjäng, träsnideri i Snarkil och Høytorp fort i Mysen på programmet.

Andra resor gick via Tomtemuseet i Mellerud, Skålleruds kyrka, Upperuds museum,

Utflykt till Höno och Öckerö sept 1992. Till vänster Gösta Karlson

Fröskogs kyrka och Halmens hus. 2011 reste man till Fagerås för att se påskliljorna.

Under senare år har många resor genomförts tillsammans med SPF Högsäter och ReseMakarn. Samarbetet har gjort det möjligt att fortsätta erbjuda medlemmarna resor och nya upplevelser.

Björklunda – en röd tråd

Kontakten med Björklunda är en av de mest långlivade verksamheterna. Redan under föreningens första fem år övertog SPF kioskförsäljningen. Ingrid Larsson och Anna Byding, tillsammans med medhjälpare, skötte kiosken två gånger i veckan.

Senare arbetade bland andra Irene Ahlbom, Berit Andreasson, Berit Johansson och Margit Joelsson länge med kiosken. Lars Larsson hjälpte senare till med datorbaserade beställningar och betalningar, och den uppgiften övertogs därefter av Ulla-Britt Söderqvist.

Bingon blev minst lika betydelsefull. Under många år var Rune Nilsson och Karl-Erik Fahlander bärande krafter, senare tillsammans med Birgit Sjöberg och Ulla-Britt Söderqvist. År 2025 bestod bingogruppen av Birgitta Erlandsson, Eva Jonasson, Margareta Forslund och Barbro Söderqvist.

Föreningen har också uppmärksammat de boende med bland annat julblommor, kaffe, våfflor och underhållning. Det långvariga engagemanget på Björklunda visar hur verksamheten kunnat föras vidare när nya medlemmar tagit över efter tidigare eldsjälar.

Inför jubileumsåret består kioskgruppen av Agneta Gustavsson, Cristina Jonasson, Laila Bjerkhaug, Margit Ilbratt och Rose-Marie Mabäcker.

Friskvård: bad, boule och bowling

Badet vid Dalslands sjukhus

Idén till badverksamheten hämtades från Bengtsfors SPF. I den tidiga verksamheten sköttes badet av Anders Carlén. Under många år ledde sedan Sven Bryntesson verksamheten, först med hjälp av Ulla Heimersson och senare Hans Evaldsson. Därefter tog Hans Evaldsson över, med Evert Blomsten som ersättare.

Under 2010-talet deltog omkring ett tjugotal personer, ofta i två grupper. År 2017 deltog 21 personer och Rose-Marie Mabäcker ledde vattengymnastiken.

Pandemin innebar stora begränsningar. Badet kunde återupptas i mindre omfattning 2021, men den 1 november 2022 upphörde avtalet med Aleris och bassängen stängdes. Föreningen protesterade senare mot stängningen. Vid jubileet är badgruppen vilande.

Vid jubileet har bassängen återinvigts och skall drivas av regionen och Bengtsfors kommun.

Boule

Boulegruppen har haft flera generationer av engagerade medlemmar. En tidigare kommitté bestod av Lisa Jonasson, Gun-Britt Larsson och Irene Ahlbom. Sven Bryntesson var ledare och senare tog Börje Lindstrand över. Under senare år har Kaj Jakobsen varit en central ledare.

Boulebanorna har rustats upp och byggts ut. Kommunen bidrog vid ett tillfälle med 25 000 kronor, och det fanns även tankar om samarbete med eleverna på Bäckeskolan.

År 2025 vann gruppen sommarserien för andra året i rad. Ett par från föreningen vann också adventsboule i Uddevalla. Inför jubileumsåret 2026 leds bouleverksamheten av Torgny Lund och Kaj Jakobsen.

Kaj Jakobsen.

Bowling

Bowlingen startade 2010 med Kaj Jakobsen som ledare. Omkring 10–12 medlemmar åkte varje vecka till Ed. Senare tog Lasse Blomsten över ledarskapet. Trots pandemiuppehåll kom gruppen tillbaka, och 2026 spelas fortfarande bowling i Ed varje tisdag.

Köket och arbetet bakom mötena

Ingegärd Ottosson , Lena Evaldsson

En stor del av föreningsarbetet syns sällan i protokollen: att ställa fram bord, duka, laga och ordna mat, koka kaffe, servera, diska och återställa lokalen.

Vid 10-årsjubileet stod bland andra Britta och Harry Blomgren, Linnea och Artur Länström, Sonja Martinsson och Tor Mattsson bakom festmiddagen. Genom åren har bland andra Edith Bryntesson, Anneli och Holger Holländare, Inga och Johnny Karlson, Vivan Åsberg, Berit och Harry Johansson, Anita Bååth, Gulli Munther och Birgitta Skoog arbetat i kökskommittén.

Rita Bryntesson

Under 2025, liksom många år tidigare, sköttes serveringen vid månadsmötena av Lena Evaldsson, Ingegärd Ottosson och Rita Bryntesson. Inför jubileumsåret 2026 består köksgruppen av Lena Evaldsson, Marianne Nyman och Rita Bryntesson.

Festkommittén har under senare år bestått av Hans Evaldsson, Marianne Hesselroth samt Vidar och Rita Bryntesson tillsammans med styrelsen.

Omtanke och samhällsengagemang

Gemenskapen har också visat sig i omsorgen om enskilda medlemmar. Under de första åren besökte Sven och Edit Karlsson medlemmar som blivit sjuka och överlämnade blommor. Senare sköttes blommor till sjukhusvårdade och julblommor till boende på Björklunda av Maj Karlsson. Traditionen utvecklades senare till uppvaktning av medlemmar som fyllde jämna och halvjämna år.

Föreningens aktiviteter har ibland haft ett välgörande syfte. 2011 ordnade aktivitetsgruppen ett gammaldags kaffekalas med betydligt fler än sju sorters kakor. Det som blev över auktionerades ut och gav 755 kronor till Barncancerfonden på NÄL. Året därpå gav ett nytt kaffekalas ytterligare 530 kronor.

Att företräda pensionärerna

SPF har inte bara varit en aktivitetsförening. Genom KPR, Kommunala pensionärsrådet, har föreningen deltagit i kommunens arbete med äldrefrågor. Bland dem som haft uppdrag finns Ulla Heimersson, Ally Madsen, Kåre Karlsson, Lars Larsson och Ann-Britt Danielsson.

Ann-Britt Danielsson

Hörselfrågor har också haft egna ombud. Inga-Maj och Georg Eriksson arbetade med information och audiologföreläsningar. Senare har Bo Karlsson haft uppdraget som hörselombud.

Inför jubileet representeras föreningen i KPR av Margit Ilbratt, med Kåre Karlsson som ersättare.

Jubileerna

Fem år – 1991

I september 1991 firades femårsjubileet. Med gäster var man 42 personer. Faddrarna Axel Andersson och Mari-Ann Hesselroth uppmärksammades och Torsten Nordin berättade om föreningens tillkomst. Föreningen hade vuxit från 15 medlemmar vid slutet av 1986 till omkring 60–62 medlemmar. Bengt Mattsson filmade jubileumsfesten.

Tio år – 1996

10-årsjubileet firades i Ödskölts församlingshem. Fyra elever från Eds musikskola – Helen och Camilla Jansson samt Ulrika och Madeleine Kaborn – underhöll tillsammans med sin lärare Morgan Funevall.

Förtjänstmärken i silver delades ut till Artur Länström, Linnea Länström, Anders Karlén, Harry Gustavsson, Elna Gustavsson, Tor Mattsson och Ingegerd Karlsson. Gustaf Bjurström skulle också få märket men kunde inte närvara.

Tjugo år – 2006

20-årsjubileet firades den 11 september med öppet hus. Distriktsordföranden Bengt Englund och representanter från grannföreningar uppvaktade. Lokala företag hjälpte till att sponsra festen och Rolf Lind tog fram en minnesskrift.

Trettio år – 2016

2016 firades 30-årsjubileet på Bäckegården med buffé. Distriktsordföranden Kjell Hansson deltog tillsammans med sin hustru. Ann-Britt Danielsson hade sammanställt jubileumsskriften. Steneby pastorat hjälpte till med tryckningen, föreningen skänkte 1 000 kronor till Barncancerfonden och Lions uppvaktade med en gåva på 1 000 kronor.

2017–2019 – verksamheten fortsätter

År 2017 hade föreningen 107 medlemmar och omkring 40 personer deltog i genomsnitt på medlemsmötena. Tore Ottosson berättade om sina uppdrag som stridsflygare, Bo Karlsson informerade om hörsel och Göran Ilbratt berättade om resor till

Israel och Palestina.

Rolf Lind hade digitaliserat gamla filmer om Bäckefors. På novembermötet visades en film om den gamla miljön från torget till Bruket. En bussresa gick till Gammelvala julmarknad i Brunskog.

2018 hade föreningen 103 medlemmar. Tio medlemsmöten genomfördes och påskfest, sillfest och julfest fortsatte som etablerade traditioner. Föreningen skaffade också dator och egen e-postadress. Verksamheten gick därmed in i en mer digital tid.

Pandemiåren 2020–2021

År 2020 hade föreningen 101 medlemmar, men covid-19 förändrade nästan allt. Bara fem månadsmöten kunde hållas. Påskfest, sillfest och julfest ställdes in. I stället försökte styrelsen hitta säkrare former med korvgrillning, egen medhavd fika och aktiviteter utomhus.

Bingon på Björklunda kunde bara genomföras två gånger. Bowlinghallen stängdes och badet avbröts. Ändå fortsatte verksamheten där det gick.

2021 hade föreningen 100 medlemmar. Bara tre månadsmöten och en julfest kunde hållas. Tre korvgrillningar och en tipspromenad ordnades. Boule fungerade bättre än många andra aktiviteter och träningen bedrevs tre gånger i veckan. Vid distriktsmästerskapen i Högsäter tog Börje, Gun-Britt och Arne första pris.

Återkomsten 2022–2025

2022 började verksamheten återhämta sig. Föreningen hade 108 medlemmar och månadsmöten, fester, grillningar och lotterier kunde åter ordnas. Samtidigt stängdes bassängen vid Dalslands sjukhus, vilket innebar slutet – åtminstone tills vidare – för en av föreningens mest långvariga friskvårdsverksamheter.

2023 hade föreningen 108 medlemmar. Allsång med John Johansson, HLR-utbildning, information från Folktandvården, sillfest, gravvård med representanter från kyrkan, Monica Åhlunds berättelse om gamla kvarnar i Bäcke och Ödskölt samt Per-Evert Granlunds information om säkerhet visar bredden i programmet.

2024 var medlemsantalet 107. Sanna Zetterberg berättade om biodling, Kent Karlsson om gamla radioapparater och Kristina Mabäcker om vinets historia. Allsång,

sillfest och grillafton med tipspromenad fortsatte.

2025 hade föreningen åter 108 medlemmar. Seniorcenter presenterades av Alexandra Johansson. Det blev påskbingo och film, sillfest med Stig-Arne Larsson, besök vid Gamla Bruket och Lillesjö Camping, grillafton på Granbacka, ölprovning på Brukskällan, allsång med John Johansson och Kristina Mabäckers föredrag om whiskyns historia.

Matlagningsgruppen träffades hela 14 gånger på Bäckegården. Föreningen samarbetade också med Seniorcenter och serverade kaffe vid medborgarmöten och i samband med gymnastik i Bäckefors Atletklubbs lokaler.

Jubileumsåret 2026 – 40 år och fortfarande full fart

Ölprovning

När föreningen fyller 40 år fortsätter verksamheten. Styrelsen består av Rose-Marie Mabäcker som ordförande, Andrzej Kegel som vice ordförande och Birgitta Skoog som sekreterare samt Marianne Nyman, Rita Bryntesson, Ing-Britt Jonasson, Karin Andersson, Lena Evaldsson och Ronny Isacsson. Annelie Johansson är kassör.

Boule spelas fortsatt flera dagar i veckan med Torgny Lund och Kaj Jakobsen som ansvariga, och bowlingen fortsätter i Ed med Lasse Blomsten. Bingo, kiosk, fest och kök är fortsatt viktiga delar av verksamheten.

Matgruppen träffas varannan vecka och under våren var det en studiecirkel om "Visor och dess författare".

12 oktober 2026 – fyrtioårsfesten

Den 12 oktober 2026 klockan 15.00 är 40-årsjubileet planerat på Bäckegården. Siv Gustavsson och MayLis medverkar, och Bäckefors historia finns på programmet.

Ann-Britt Danielsson,Rose-Marie Mabäcker, Birgitta Skoog

Det är passande. Lokalhistoria har följt föreningen ända från de första åren, från John Bryntessons studiecirkel om Dalsland och Arvid Keterlins arbete med Gamla Bruket till senare filmvisningar och besök i bygden.

Människorna gjorde föreningen

Det är frestande att sammanfatta fyrtio år genom att rada upp ordföranden. Men det skulle bara berätta en del av historien.

MayLis Svensson, Vidar Bryntesson, Hans Evaldsson

Mari-Ann Hesselroth och Axel Andersson tog initiativet. Holger Andersson blev den första ordföranden. John Bryntesson ledde föreningen under nästan två decennier. Linnea och Artur Länström byggde upp flera av de tidiga verksamheterna. Sonja Martinsson och Arvid Keterlin hörde till de tidiga ledarkrafterna.

Senare har Ann-Britt Danielsson, Kåre Karlsson, Kaj Jakobsen, Rose-Marie Mabäcker och Birgitta Skoog burit viktiga delar av föreningens organisation. Rune Nilsson och Karl-Erik Fahlander lade ner långvarigt arbete på bingon. Sven Bryntesson, Hans Evaldsson och Evert Blomsten var viktiga för badet. Lasse Blomsten har hållit bowlingen igång.

Men historien består också av alla dem som arbetat i kiosken och köket, sålt lotter, ordnat resor, hämtat vinster, satt upp affischer, dukat, diskat, ringt runt och gjort allt det praktiska som behövs för att en förening ska leva.

Alla namn ryms inte här, och de bevarade dokumenten nämner inte alla som gjort en insats. Jubileumsskriften är därför inte en fullständig hederslista utan ett försök att lyfta fram den långa kedja av ideellt arbete som gjort fyrtio år möjliga.

Några hållpunkter 1986–2026

1986 – Föreningen bildas den 16 juni. 15 medlemmar vid årets slut.

1987 – John Bryntesson blir ordförande. Dansen den 20 mars samlar 104 personer.

1991 – Femårsjubileum. Omkring 60–62 medlemmar.

1996 – Tioårsjubileum och utdelning av förtjänstmärken.

2005 – John Bryntesson avlider. Gösta Karlsson tar över klubban.

2006 – 20-årsjubileum.

2010 – Bowlingverksamheten startar.

2012 – Verksamheten flyttar från församlingshemmet till Bäckegården.

2016 – 30-årsjubileum på Bäckegården.

2018 – Dator och egen e-postadress markerar en tydligare digitalisering.

2020–2021 – Pandemin begränsar föreningslivet kraftigt.

2022 – Bassängen vid Dalslands sjukhus stängs den 1 november.

2025 – 108 medlemmar; boulegruppen vinner sommarserien för andra året i rad.

2026 – 40-årsjubileum planerat till den 12 oktober på Bäckegården.

Från nio till 108 personer på fyrtio år

Den 16 juni 1986 satt nio människor tillsammans och bestämde sig för att försöka. De kunde inte veta vad beslutet skulle leda till.

Fem år senare hade föreningen ett sextiotal medlemmar. Dansen hade samlat över hundra personer. Resor hade genomförts. Studiecirklar hade startats. Badet hade kommit igång. Kiosken på Björklunda hade övertagits.

Traditioner hade redan hunnit skapas.

Sedan fortsatte det, år efter år. Nya människor tog över efter de gamla. Några verksamheter försvann och andra tillkom. Lokaler byttes. En pandemi stängde nästan hela föreningslivet. Bassängen på Dalslands sjukhus stängdes. Men föreningen fortsatte.

En förening är människorna som kommer dit och gör något tillsammans.

Det började med nio människor sommaren 1986. Fyrtio år senare lever deras idé vidare.

Tack för de första 40 åren – och välkommen till de kommande!

Ordförandelängd

Period	Ordförande	Kommentar
1986	Holger Andersson	Interimsordförande
1987–2005	John Bryntesson	Ordförande fram till sin bortgång 2005
2005	Gösta Karlsson	Vice ordförande som övertog klubban
2006–2009	Ann-Britt Danielsson	
2010–2014	Kåre Karlsson	
2015	Kaj Jakobsen	
2016–2017	Kåre Karlsson	
2018–2026	Rose-Marie Mabäcker	Ordförande under jubileumsåret

Den här jubileumsskriften bygger på föreningens tidigare 5-, 10- och 30-årshistorik samt verksamhetsberättelser och annat bevarat material fram till jubileumsåret 2026.

Bilderna från de tidiga år kommer från ett album som föreningen skapade då. De andra bilder är mina.

Jag vill tacka Gulli Mellander, Ann-Britt Danielsson med flera för hjälp vid framställning av detta skrift.

Andrzej Kegel